

Rationalitetens gränser

Utrikespolitiskt beslutsfattande i Georgien och
det rysk-georgiska femdagarskriget

Abstract

The brief 2008 war between Russia and Georgia constituted a major military and political defeat for the Georgians and the government of President Mikheil Saakashvili. The conflict rendered much of Georgia's military capability obliterated and Georgian dreams of regaining control over the two breakaway territories of South Ossetia and Abkhazia shattered, and severely damaged relations between Russia and Georgia's main ally the United States and the Western world in general. Surprisingly, the Georgians themselves initiated the war by attempting to gain military control over South Ossetia, although they had received repeated warnings that Russia would intervene and that the US would not stand them by if they did just so. This thesis asks the question why the Georgian decision makers chose the military option in South Ossetia and thereby acted in defiance of the prevailing rational assumptions of foreign policy decision making.

By using a combination of theories of cognitive processes and group dynamics in decision making, this study concludes that Saakashvili and his team of decision makers had an erroneous perception of reality and of the intentions of the US and Russia, fueled by the occurrence of the groupthink syndrome. Although there are still blank spaces concerning our understanding of the inner dynamics of the Georgian decision making unit, this study traces several symptoms and structural antecedents of the groupthink syndrome surrounding the Georgian decision to attempt to impose governmental control over South Ossetia by means of military force.

Keywords: Georgia, foreign policy decision making, groupthink, cognitive consistency/dissonance, historical analogies

Word count: 9,680

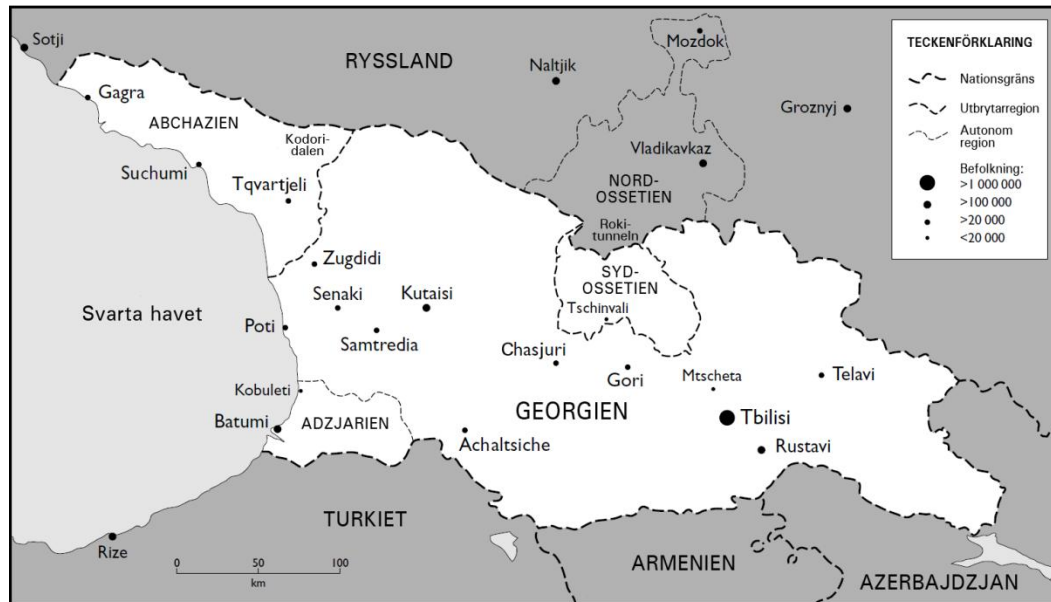
Innehållsförteckning

Förkortningar	i
Politisk karta	ii
1 Inledning	1
1.1 Syfte och frågeställning.....	2
1.2 Metod och material.....	2
1.3 Avgränsningar	3
1.4 Uppsatsens disposition	3
2 Teoretiskt ramverk	4
2.1 Beslutsfattareshs kognitiva begränsningar.....	4
2.2 Gruppdynamik och beslutsfattande	6
3 Bakgrund	9
4 Analys	10
4.1 Strukturella fel i organisationen	10
4.2 Feluppfattningar av USA:s intentioner	12
4.3 Feluppfattningar av Rysslands intentioner	16
4.4 Övertro, stereotyper och tryck mot enhällighet.....	20
5 Slutsats	23
6 Referenser	24

Förkortningar

ENR	Enade nationella rörelsen
EU	Europeiska unionen
FN	Förenta nationerna
JCC	Joint Control Commission
KGB	Kommittén för stats säkerhet
MAP	Membership Action Plan
Nato	Nordatlantiska fördragsorganisationen
OSS	Oberoende staters samväld
OSSE	Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa

Politisk karta

Figur 1: Georgien med grannländer. Regionerna Abchazien, Adzjarien samt Syd- och Nordossetien utmärkta (de Waal 2011, egen översättning).

1 Inledning

Strax efter klockan 23.30 kvällen den 7 augusti 2008 lägger Georgiens president Micheil Saakasjvili ifrån sig sin telefon. Han har precis beordrat sina styrkor att inleda ett angrepp mot den georgiska utbrytarregionen Sydossetien och dess huvudstad Tschinvali och därmed satt i rullning vad vissa senare skulle kalla "historiens återkomst" (Kagan 2008); en allusion till Francis Fukuyamas påstående att slutet på kalla kriget även markerade historiens slut. Under det inledande bombardemanget av Tschinvali dödas en grupp ryska fredsbevarande soldater stationerade i regionen, och nästa morgon svarar Ryssland genom att föra in över 12 000 man med hundratals stridsvagnar och pansarstridsfordon genom Roki-tunneln på gränsen mellan Sydossetien och Ryssland (Felgenhauer 2009, s. 171). Den 9 augusti öppnar ryska styrkor upp en andra front i utbrytarregionen Abchazien i västra Georgien och inom kort tvingas de georgiska trupperna reträttera från de båda regionerna. När Frankrikes president Nicolas Sarkozy efter fem dagar av krig lyckas förhandla fram en vapenvila har fronten flyttats in i själva Georgien och ryska förband står mindre än två timmar från Georgiens huvudstad Tbilisi (Asmus 2010, s. 183).

Det kortvariga kriget innebar en fullständig katastrof för den georgiska försvarsmakten och lämnade landets militära förmåga nästintill tillintetgjord; trots en ökning av de georgiska försvarsutgifterna med 921 procent mellan 2003 och 2007 (Larsson et al. 2008, s. 64). Den lilla kontroll Tbilisi utövade över Sydossetien och Abchazien innan kriget gick förlorat och den 26 augusti beslutade den ryska duman att erkänna de båda regionerna som självständiga, vilket ytterligare grusade Georgiens utsikter att vinna fullständig kontroll över sitt territorium (de Waal 2010, s. 215). Den ryska ockupationen innebar också ett hårt slag mot Georgiens ekonomi och infrastruktur. Vidare medförde kriget en avsevärd försämring av relationerna mellan Ryssland och väst, och både statsöverhuvuden och analytiker började tala i termer av ett nytt kallt krig.

I efterhand framstår georgiernas agerande nästan angränsande suicidalt och motsäger i grunden traditionella föreställningar om hur utrikespolitiska beslutsfattare beter sig. Trots upprepade varningar från Georgiens allierade USA att georgierna skulle stå ensamma om de provocerade Ryssland valde de ändå att utmana en av världens största militärmakter. Även Ryssland hade under våren och sommaren gjort det smärtsamt tydligt för georgierna att landet skulle använda alla medel för att skydda Sydossetien och Abchazien från georgiska aggressioner. Varför valde de georgiska beslutsfattarna att utsätta sig själva och Georgiens knappt fem miljoner invånare för en sådan enorm risk? Hade de – som Rysslands president Dmitrij Medvedev frågade sig – tappat förståndet?

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med denna uppsats är att analysera det georgiska beslutet att i augusti 2008 försöka återta kontrollen över Sydossetien med militära medel. Då de georgiska beslutsfattarnas beteende går tvärt emot förhärskande rationella föreställningar om hur politiska beslutsfattare beter sig utvecklar jag istället ett teoretiskt ramverk utifrån psykologiska modeller och teorier för att förklara deras agerande.

Mitt syfte är i första hand att använda och till viss del anpassa existerande teoribildning för att förstå det specifika fall denna studie ämnar undersöka. På grund av studiens teoretiska karaktär är det dock även möjligt att mina resultat kan tillföra värdefulla insikter till forskningsfältet i stort. Min frågeställning lyder således:

- *Hur kan det georgiska beslutet att anfälla Sydossetien förklaras?*

1.2 Metod och material

Jag har valt att analysera det georgiska beslutet att invadera Sydossetien genom en fallstudie av den georgiska beslutsprocessen. För att besvara uppsatsens frågeställning använder jag en mängd olika primär- och sekundärkällor. Dessa innefattar bland annat nyhetsartiklar och reportage från västerländsk och georgisk press, officiella uttalanden, vetenskapliga artiklar samt andra akademiska publikationer såsom böcker och rapporter.

Mycket finns skrivet om det rysk-georgiska kriget och de omständigheter det föregicks och efterföljdes av. De flesta akademiska skribenter gör dock goda men i huvudsak icke-teoretiska analyser av ämnet. Genom att utforska fallet med väldefinierade teoretiska verktyg finns därför stora möjligheter att dra viktiga slutsatser och öka förståelsen för det aktuella skeendet och för utrikespolitiskt beslutsfattande i stort.

Möjligheten att få fullständig inblick i den georgiska beslutsfattningsprocessen försvåras dock av att skeendet ligger nära i tiden; många av de georgiska beslutsfattarna sitter fortfarande kvar på sina poster och inga memoarer eller andra återgivningar av beslutsprocessen har ännu utgivits. Det georgiska politiska systemet präglas även av en väldigt låg grad av transparens och således saknas mötesprotokoll och andra typer av material som hade varit till stor användning i mitt arbete. Dessutom går åsikterna isär om vad som egentligen skedde natten mellan den 7 och 8 augusti. Den officiella georgiska versionen säger fortfarande att beslutet att föra in trupper i Sydossetien föranleddes av att Ryssland påbörjade en invasion av regionen på kvällen den 7 augusti. Denna framställning av upptakten till kriget har blivit motbevisad i grunden – vilket jag redogör för längre fram – men georgiernas fasthållande vid denna version gör det ändå svårare att förstå den faktiska beslutsprocessen.

1.3 Avgränsningar

Viss kritik kan riktas mot avgränsningen av det georgiska beslutet att anfälla Sydossetien som ett fall av *utrikespolitiskt* beslutsfattande; i de jure-mening var Sydossetien och Abchazien 2008 – och är fortfarande – en del av Georgien. Min uppfattning är dock att en analys av det georgiska beslutsfattandet bäst lämpar sig att göras utifrån teorier om utrikespolitiskt beslutsfattande av två huvudsakliga anledningar.

För det första har Georgien inte haft någon faktisk kontroll över de båda regionerna sedan de bröt sig loss från landet i början av 1990-talet. Republikerna utgör två politiska entiteter som är helt skilda från den georgiska staten med egna regeringsstrukturer och försvarsväsen. För det andra har konflikterna internationaliserats, i stor grad till följd av Rysslands engagemang i Sydossetiens och Abchaziens kamp mot Tbilisi. Georgierna har således varit tvungna att ta väldigt stor hänsyn till internationella aktörer – i synnerhet Ryssland och USA – i utformningen av policy gentemot de två utbrytarregionerna.

1.4 Uppsatsens disposition

Jag har nu redogjort för vad denna uppsats ämnar undersöka, varför jag valt mitt problemområde samt vilken metod och vilket material jag använder mig av. Återstoden av uppsatsen är indelad i fyra kapitel. Härnäst kommer jag att presentera studiens teoretiska utgångspunkter varpå en kort bakgrundsbeskrivning av händelserna den 7 augusti följer. Efter detta kommer jag att använda studiens teoretiska ramverk för att analysera det georgiska beslutsfattandet och besvara min frågeställning. I det avslutande kapitlet ges en kort sammanfattning och slutsats.

2 Teoretiskt ramverk

Den rationella modellen är en central grundval för studier av utrikespolitiskt beslutsfattande tack vare dess breda antagande att beslutsfattare överväger alla möjliga handlingsalternativ och väljer det som innebär att deras totala nytta maximeras (Mintz & DeRouen 2010, s. 57). Trots användbarheten av denna modell finns det dock flera faktorer som stör och fördunklar det rationella idealet och leder till suboptimala beslut (ibid., s. 70). Graham Allison och Philip Zelikow (1999, kap. 3, 5) fångar in två av dessa faktorer i Allison's organisatoriska och byråkratiska analysmodeller för utrikespolitiskt beslutsfattande. Enligt den organisatoriska modellen begränsas beslutsfattarens möjlighet att nå optimala beslut av att den statliga byråkratin är utformad att agera på ett visst sätt, oavsett om detta standardförfarande är optimalt i den aktuella situationen eller ej. Den byråkratiska modellen ser utrikespolitiska beslut som ett resultat av politiska förhandlingar och köpsläende mellan olika intressen inom staten, där beslutsfattare och tjänstemän försöker maximera sitt eget inflytande över hur politiken utformas, varpå optimala beslut ofta uppoffras till förmån för politisk kompromiss. Båda dessa modeller utgår dock från att beslutsfattare agerar rationellt, men att de begränsas av den byråkratiska apparaten respektive andra rationella aktörer inom staten.

Psykologiska studier har emellertid visat att beslutsfattare och människor i allmänhet sällan uppfyller de krav som den rationella modellen ställer upp (Stein 2008, s. 104). Beslutsfattare har ett behov av att förenkla verkligheten och använder sig därför av kognitiva genvägar som riskerar att förvränga deras uppfattning av världen. De tenderar även att avfärda information som motsäger existerande uppfattningar och på motsvarande sätt lägga stor vikt vid information som bekräftar dessa. Beslut på den högsta regeringsnivån fattas vanligtvis av små grupper av inflytelserika individer, och psykologiska faktorer kan därför spela stor roll i beslutsfattandet (Mintz & DeRouen 2010, s. 97). Nedan kommer jag att utveckla ett teoretiskt ramverk utifrån psykologiska teorier och modeller om utrikespolitiskt beslutsfattande som jag senare kommer att använda för att förklara det georgiska beslutet att anfälla Sydossetien.

2.1 Beslutsfattarens kognitiva begränsningar

I sitt inflytelserika verk *Perception and Misperception in International Politics* beskriver Robert Jervis (1976, s. 117) hur beslutsfattare undermedvetet eftersträvar kognitiv konsistens genom att tolka inkommande information utifrån redan existerande föreställningar av andra aktörers intentioner och preferenser och

”uppfatta vad de förväntar sig att se” (ibid., s. 143, egen översättning). Underrättelser som överensstämmer med tidigare uppfattningar ses som oerhört viktiga, medan liten vikt läggs vid att söka efter andra typer av information. När beslutsfattare ändå konfronteras med diskrepant information tenderar de starkt att negligera eller assimilera denna till tidigare övertygelser (ibid., s. 172). En av riskerna med denna typ av trångsynthet är att en beslutsfattare kan bli överdrivet självsäker på sin position och avfärda viktiga alternativa synsätt. Jervis framhåller att människor ofta inte inser att bevis som överensstämmer med deras egen uppfattning också kan vara konsistent med andra synsätt, och därför alltför lättvindigt förkastar dessa (ibid., s. 181). Samtidigt kan brist på information stärka den roll som beslutsfattares tidigare övertygelser spelar i utformningen av utrikespolitiken (Mouritzen & Wivel 2012, s. 47). Om uppgifter om andra aktörers kapacitet och intentioner är bristfälliga kommer beslutsfattare falla tillbaka på sina redan existerande övertygelser och tolka situationen utifrån dessa. Stephen Walt (1996, s. 33-34) menar att denna tendens är särskilt stark i revolutionära regimer som i brist på bevis istället utgår från ideologi. Nya regimer är dessutom mer osäkra på andra staters avsikter, helt enkelt eftersom de har liten eller ingen direkt erfarenhet av att handskas med dem.

Kognitiv forskning har visat att människors centrala övertygelser är väldigt svåra att förändra (Stein 2008, s. 106). Om en beslutsfattare mottar små mängder diskrepant information under en längre period, eller om denna information blandas med uppgifter som stödjer beslutsfattarens existerande föreställningar kommer dessa med stor sannolikhet inte att förändras. De få tillfällen då beslutsfattares övertygelser kan förändras är om de konfronteras med en stor mängd motstridig information på en och samma gång eller under en kort tidsperiod. Det enda sättet att hantera en sådan överväldigande mängd motstridig data är att revidera de föreställningar den bestrider (Jervis 1976, s. 308).

En typ av kognitiva genvägar som beslutsfattare tar för att förenkla och lättare kunna förstå verkligheten är användandet av historiska analogier (Mintz & DeRouen 2010, s. 103). När ledare ställs inför ett beslut tenderar de att se tillbaka på tidigare situationer med liknande omständigheter, handlingsalternativ och möjliga utfall. Genom att reflektera över vilket alternativ som valdes och vilket utfall det fick till följd kan beslutsfattare lära sig av historien. Med andra ord använder sig policymakare av analogier genom att se tillbaka på historien för att förstå och hantera nuet (Khong 1992, s. 6-7). Beslutsfattare drar analogier både till andras och egna erfarenheter, men självupplevda lärdomar kan bilda särskilt starka analogier, i synnerhet om beslutsfattaren upplevt dem i ett tidigt stadiet i sitt liv eller sin karriär (Jervis 1976, s. 239). Analogier kan vara ett effektivt verktyg för beslutsfattare att kringgå sina kognitiva begränsningar, men när ledare drar historiska paralleller skalar de ofta bort nyanserna, bortser från kontexten, fokuserar mer på det som stämmer överens än det som skiljer sig från den aktuella situationen och jämför därför situationer som inte alls är analoga (Khong 1992, s. 13-14). Ernest May (1973, s. xi) drar slutsatsen att beslutsfattare vanligtvis använder sig av historien illa, och inom den akademiska litteraturen finns en stark konsensus kring att användandet av historiska analogier ofta leder till utrikespolitiska misslyckanden (Mouritzen & Wivel 2012, s. 45).

Utrikespolitiska beslut fattas oftast i en strategisk miljö präglad av anarki och påverkas av andra aktörers agerande (Mintz & DeRouen 2010, s. 121). Således är det av yttersta vikt att beslutsfattare förstår andra aktörers avsikter och kan förutse hur andra kommer att reagera på ett visst agerande för att de ska kunna fatta framgångsrika utrikespolitiska beslut. Deras undermedvetna strävan efter kognitiv konsistens och benägenhet att använda felaktiga historiska analogier medför dock att ledare riskerar att missförstå andra aktörers intentioner och felbedöma hur de kommer att agera givet ett visst beslut.

2.2 Gruppdynamik och beslutsfattande

Delvis för att försöka kringgå individens kognitiva begränsningar fattas utrikespolitiska beslut i de flesta fall av små grupper. En grupp bestående av en handfull individer förväntas ha bättre förmåga att granska stora mängder information, utforska flera möjliga alternativ och utöva självkritik än en ensam beslutsfattare. Exakt hur den kollektiva beslutsfattningsprocessen fungerar inom en grupp kan dock ha stor inverkan på vilka beslut som fattas. Som ett resultat av gruppinteraktion kan beslutsfattare välja att fatta både mer extrema eller mer återhållsamma beslut än vad de hade gjort på egen hand, de kan bli mer eller mindre självkritiska och öppna för nya idéer, samt mer eller mindre benägna att förbereda reservplaner och revidera sina övertygelser i ljuset av ny information (Tetlock et al. 1992, s. 403).

Irving Janis (1982) groupthink-modell är en av de mest inflytelserika teorier som rör hur dynamiken i små grupper kan leda till misslyckade policybeslut. Groupthink-teorin menar att det i små beslutsgrupper kan utvecklas ett starkt tryck mot enhetlighet och lojalitet som allvarligt påverkar gruppens kognitiva förmåga och moraliska omdöme. Gruppmedlemmarna värderar gruppen och sitt eget deltagande i denna högre än allt annat och strävar därför mot att snabbt och utan konflikt nå enhällighet i de frågor gruppen konfronteras med: de kväver personliga tvivel, avfärdar eller tystar ned oliktankande och tenderar att följa gruppledarens förslag, de har en stark tro på gruppens inneboende moral och förmåga och en stereotyp bild av gruppens motståndare som onda och odugliga ('t Hart 1991, s. 247). Denna process får ofta katastrofala följder då gruppmedlemmarna får en förvrängd bild av verkligheten och endast utforskar ett litet antal möjliga handlingsalternativ, gör överdrivet optimistiska riskbedömningar och underlåter att utarbeta reservplaner (Janis 1982, s. 175). Inom ramarna för denna typ av konformistiskt tänkande kan felaktiga övertygelser sprungna ur de individuella kognitiva begränsningar som Jervis beskriver få stort inflytande och till och med förstärkas såvida de inte motsäger gruppens konsensus.

För att kunna identifiera huruvida groupthink ligger bakom ett visst utrikespolitiskt misslyckande utvecklar Janis ett operationaliseringsschema över syndromets underliggande orsaker och observerbara konsekvenser (ibid., s. 244). De tre underliggande orsaker han identifierar är:

1. hög grad av *sammanhållning* i beslutsgruppen
2. *strukturella fel* i den beslutsfattande organisationen
3. beslutsfattarna befinner sig i en *provokativ och stressande situation*

Janis menar att stark sammanhållning i gruppen är den mest fundamentala faktorn eftersom ”vi inte kan förvänta oss att groupthink-syndromet kommer att uppstå om gruppmedlemmarna ogillar varandra och inte värderar sitt medlemskap i gruppen” (ibid., s. 176, egen översättning). Flera kritiker argumenterar dock för att varken hög sammanhållning eller yttre stress är nödvändiga eller tillräckliga orsaker till att groupthink ska uppstå (’t Hart 1991, 267-268). Dessa menar att stark sammanhållning endast kan leda till groupthink om medlemmarna är osäkra eller i behov av gillande från gruppen; i själva verket kan hög sammanhållning ge motsatt effekt då medlemmarna blir mer självsäkra och inte tror att de kommer att straffas för avvikande åsikter. Denna kritik får stöd av Philip Tetlock et al. (1992, s. 418) som i en statistisk studie varken lyckas fastställa något samband mellan hög sammanhållning eller yttre stress och förekomsten av groupthink. Inte heller Mark Schafer och Scott Crichlow (2002, s. 65) finner något samband mellan provokativ kontext och felaktigt beslutsfattande. Såväl Tetlock et al. som Schafer och Crichlow bekräftar dock det samband mellan strukturella fel i organisationen och förekomsten av groupthink som Janis beskriver. Dessa inkluderar isolering av den beslutsfattande gruppen från andra experter och informationskällor inom organisationen, avsaknad av en tradition av opartiskt ledarskap vilket kan leda till att gruppens ledare alltför lätt kan påverka övriga medlemmar, frånvaro av tydliga procedurer gällande beslutsfattningsprocessens utformning samt homogenitet mellan gruppmedlemmarnas ideologi och sociala bakgrund (Janis 1982, s. 176-177). Tetlock et al. (1992 s. 418) finner att gruppledare har stort inflytande i utformningen av de kognitiva normer som styr gruppens informationssökning, diskussioner och beslutsval, varpå ledare och deras övertygelser är av särskilt intresse vid analys av utrikespolitiskt beslutsfattande på gruppnivå.

Janis poängterar att förekomsten av de strukturella fel han beskriver inte per definition leder till uppkomsten av groupthink, men ju fler fel som uppträder desto större är sannolikheten att syndromet uppstår. I organisationer som präglas av dessa faktorer kan vi förvänta oss att beslutsfattarna sannolikt visar upp följande symptom på groupthink (Janis 1982, s. 174):

1. *överskattning av gruppens förmåga*: gruppmedlemmarna tror sig vara osårbara och har en övertro till gruppens inneboende moral
2. *trångsynthet*: medlemmarna rationaliserar bort information som går emot gruppens konsensus och har en stereotyp bild av sina motståndare
3. *tryck mot enhällighet*: medlemmarna utövar själv censur, sätter direkt press på olik tänkande och är under illusionen att gruppen är enhällig

Samtliga dessa symptom är starkt kopplade till misslyckade utrikespolitiska beslut (Schafer & Crichlow 2002, s. 57, 65). Som vi ser är symptom ett och två nästan identiska med den typ av brister vi kan förvänta oss att se hos individer som

strävar efter kognitiv konsistens. I grupper som uppvisar dessa symptom har de positiva egenskaper som ofta förknippas med beslutsfattande i grupp – bättre förmåga att granska stora mängder information, utforska flera möjliga alternativ och utöva självkritik – gått förlorade till förmån för ett konformistiskt sätt att tänka och en typ av socialisering av de kognitiva begränsningar som präglar individerna i gruppen. Med andra ord ökar förekomsten av groupthink-syndromet sannolikheten att kognitiva begränsningar kommer att präglade gruppens beslutsfattande då det konsensusökande klimatet i gruppen begränsar medlemmarnas möjligheter att söka alternativ information, beakta avviande åsikter och ifrågasätta gruppens ställning. Vi kan också förvänta oss att felaktiga historiska analogier förekommer oftare i konsensusökande grupper och tillåts spela en större roll i beslutsfattandet då de inte ifrågasätts på samma sätt som i välfungerande beslutsgrupper.

3 Bakgrund

Fortfarande idag – snart fyra år efter det fem dagar långa kriget mellan Ryssland och Georgien – finns vitt skilda versioner av vad som egentligen hände den 7 augusti och vem som bär skuld till kriget. För att kunna besvara studiens frågeställning behöver vi därför först utreda det faktiska händelseförloppet.

Den officiella georgiska versionen säger att Saakasjvili beordrade sin försvarschef Zaza Gogava att inleda en offensiv mot Sydossetien *efter* det att Tbilisi kvällen den 7 augusti nåtts av uppgifter om att en rysk armékolonn förflyttat sig in i Sydossetien genom Roki-tunneln på gränsen mot Ryssland. Georgierna menar således att de handlade reaktivt och bara försökte avvärja ett ryskt försök att invadera Sydossetien (Asmus 2010, s. 36). Georgierna har dock inte kunnat presentera några bevis som styrker deras version; det finns däremot gott om uppgifter som motbevisar deras återgivning av händelserna.

Vid halvettiden på morgonen den 8 augusti förklarade brigadgeneralen över Georgiens fredsbevarande styrkor i Sydossetien Mamuka Kurasjvili för journalister att Georgien hade beslutat att ”upprätta författningsenlig kontroll” över Sydossetien, ett uttalande som senare förnekades av högre tjänstemän (de Waal 2010, s. 212). Samma formulering ska dock ha använts i ett samtal mellan Georgiens utrikesminister Ekaterine Tqesjelasjvili och Polens utrikesminister Radoslaw Sikorski kvällen den 7 augusti (Percy 2012). Faktum är uttalanden från georgiska regeringskällor inte nämnde någonting om att en rysk landinvasion av Sydossetien skulle ha föranlett det georgiska anfallet förrän på eftermiddagen den 8 augusti, trots att Saakasjvili i ett teveframträdande redan klockan 7.30 förklarar att ryska stridsflygplan börjat bomba mål i Georgien under morgonen. Den georgiska versionen framstår således som en efterhandskonstruktion i syfte att rättfärdiga Georgiens anfall mot Tschinvali. Oberoende rapporter från såväl EU som OSSE drar slutsatsen att det georgiska anfallet mot Tschinvali inte föranleddes av en rysk invasion av Sydossetien (Tagliavini 2009, s. 11). Detta bekräftas även av en läckt diplomatrapport från USA:s ambassad i Tbilisi daterad klockan 10.05 den 8 augusti. Rapporten återger ett möte tidigare på morgonen där Saakasjvili förklarar för den amerikanska ambassadören att Georgien inlett anfallet för att hindra sydossetiska rebeller från att bomba georgiska byar i Sydossetien, men inte nämnt någonting om en rysk invasion. Istället säger rapporten att den georgiske presidenten var orolig över att Georgiens offensiv ”skulle utgöra en rysk förevändning [att ingripa] och att ytterligare stridigheter *eventuellt var att vänta*” (Wikileaks 2011, egen översättning/kursivering).

4 Analys

Utifrån det teoretiska ramverk som presenterats tidigare kan vi nu närma oss denna studies huvudsakliga intresse: den beslutsfattningsprocess som ledde fram till det georgiska beslutet att anfälla Sydossetien. Nedan kommer jag först att se närmare på de strukturella orsaker som kan ha gett upphov till förekomsten av groupthink bland de georgiska beslutsfattarna. Jag kommer sedan att utforska georgiernas uppfattning av USA:s respektive Rysslands intentioner och klarlägga om denna präglats av brister i informationshantering som kan härledas till individens kognitiva begränsningar och förekomsten av groupthink. Sist i detta kapitel undersöker jag huruvida de georgiska beslutsfattarna haft en övertro till sin egen förmåga och moraliska riktighet, betraktat sina motståndare genom negativa stereotyper och om det förekommit ett tryck mot enhetlighet inom den georgiska beslutsgruppen.

4.1 Strukturella fel i organisationen

Saakasjvili och hans parti Enade nationella rörelsen (ENR) kom till makten efter att den sittande presidenten Eduard Sjevardnadze i slutet av 2003 tvingats avgå efter veckor av fredliga demonstrationer mot det korrupta styret och bristen på demokratiskt inflytande i landet (de Waal 2010, s. 191-193). Den så kallade rosenrevolutionen innebar inte enbart ett faktiskt maktskifte, utan utgjorde även vad som har beskrivits som en ”mental revolution” (*The Economist* 2010). Den nya regeringen hade en tydlig vision: Georgien skulle transformeras från en korrupt och icke-fungerande post-sovjetisk stat till ett typexempel på västerländsk demokrati. Georgiens regering post-2003 har dominerats av unga, välutbildade och engelsktalande tjänstemän som studerat vid universitet i USA och Europa. I augusti 2008 fann sig Saakasjvili – själv bara 40 år gammal – i krig med en av världens största militärmakter med en 36 år gammal premiärminister, en 31 år gammal utrikesminister och en 29-årig försvarsminister (de Waal 2011, s. 7).

Saakasjvili har studerat i Kiev, Strasbourg och New York och förlitar sig till en inre krets av inflytelserika ministrar och tjänstemän med liknande bakgrund och samma radikalt västorienterade ideologi som honom själv. Efter rosenrevolutionen koncentrerades stora mängder makt till presidentämbetet samtidigt som premiärministerns och parlamentets inflytande reducerades kraftigt. Saakasjvili har tillsammans med sin inre krets av beslutsfattare ansvarat för de flesta större beslut sedan långt innan femdagarskriget 2008. Medlemskap i denna grupp bygger på personliga relationer snarare än formella positioner i regeringen, nuvarande justitieministern Zurab Adeisjvili har exempelvis innehaft en mängd

olika regeringsämbeten sedan 2004 men samtidigt varit en framstående medlem i Saakasjvilis inre krets (ibid., s. 24). Andra inflytelserika medlemmar under krisen 2008 inkluderar inrikesministern Vano Merabisjvili, dåvarande biträdande utrikesministern Giga Bokeria, Tbilisis borgmästare Gigi Ugulava, ordföranden över parlamentskommittén för försvar och nationell säkerhet Givi Targamadze och dåvarande chefen för det nationella säkerhetsrådet Alexander Lomaia (ICG 2008b, s. 5-6). Dessa individer har långvariga personliga band sinsemellan, och att gruppen långt efter Georgiens nederlag i augustikriget fortfarande i princip är intakt tyder på en hög grad av sammanhållning.

Den georgiska regeringen ser sig själv som en revolutionär regim och Saakasjvili och hans inre krets fattar beslut i en revolutionär anda (Bruckner 2009, s. 174). När ENR kom till makten genomförde partiet snabba och radikala förändringar av det georgiska samhället och den georgiska staten, men underlät att etablera strukturer och återuppbygga de gamla institutioner det bröt ned. De georgiska beslutsfattarna ser i själva verket en inneboende motsättning mellan väletablerade strukturer och procedurer och möjligheten att uppnå radikal förändring (ibid., s. 177). Saakasjvili och hans inre cirkel fattar beslut på ett informellt och ofta oöverlagt sätt och medlemmarna i gruppen saknar klara roller. Möten mellan presidenten och hans rådgivare börjar ofta vid midnatt och fortsätter in på morgontimmarna; ett extremt exempel på den typ av "soffregering" som Storbritanniens tidigare premiärminister Tony Blair anklagades för (Asmus 2010, s. 17; de Waal 2010, s. 196). I en informell beslutsfattningsmiljö som den georgiska kan gruppens ledare utöva stort inflytande över policyprocessen och vilka beslut som fattas. Saakasjvili karaktäriseras ofta som passionerad och impulsiv (ICG 2008a, s. 10), och Thomas de Waal (2010, s. 196) beskriver hur den georgiske presidenten är personligt involverad i de flesta beslut regeringen fattar och i långa monologer rappt redogör för sina åsikter gällande olika politikområden. Exakt hur neutral Saakasjvili är i sin ledarroll är omöjligt att säga, men den revolutionära atmosfär som präglar det georgiska beslutsfattandet karaktäriseras av såväl bristen på fasta procedurer gällande beslutsfattningsprocessen som avsaknaden av en *tradition* av opartiskt ledarskap. Således har det funnits stort utrymme för Saakasjvili att påverka övriga gruppmedlemmar och sätta de normer som reglerar deras beteende.

I januari 2005 genomförde Saakasjvili en mängd omfattande förändringar av Georgiens underrättelsetjänst. Den externa underrättelseverksamheten bröts loss från säkerhetsdepartementet och upprättades som en ny autonom enhet direkt underställd presidenten. Syftet var att förbättra kvaliteten på verksamheten, men flera analytiker menade att omvälvningen och bristen på erfarna tjänstemän tillfälligt skulle skada den nya organisationen, och i synnerhet dess förmåga att förstå amerikansk och europeisk policy gentemot landet (Lefebvre & McDermott 2009, s. 9). Samtidigt som Saakasjvili stärkte sin personliga kontroll över den externa underrättelseapparaten förringade han dock betydelsen av underrättelsetjänstens verksamhet; enligt vissa källor spenderade den georgiske presidenten avsevärt mer på att renovera operahuset i Tbilisi än på underrättelsetjänstens årliga budget (Mitchell 2009, s. 180). Detta fick svåra följder för den externa underrättelseverksamheten som fortfarande vid

krigsutbrottet 2008 led av ”strukturella svagheter, underfinansiering, begränsad materietillgång [och] personalbrist” (Lefebvre & McDermott 2009, s. 12-13, egen översättning). Denna struktur, där den externa underrättelsetjänsten rapporterar direkt till presidenten, kan ha lett till att övriga beslutsfattare till viss del isolerats från denna informationskälla. Saakasjvilis kontroll över verksamheten kan dessutom ha lett till en stark tendens till bias, både gällande *vilken* information som presenterats för de övriga beslutsfattarna och *hur* den framställts. I de georgiska beslutsfattarnas revolutionära sinnesställning existerar också en inneboende motvilja att konsultera utomstående experter angående politiska beslut (de Waal 2011, s. 3). En rapport från International Crisis Group menar till och med att Saakasjvili och den tätt sammanfogade krets av rådgivare som omger honom tycks ”göra sina analyser och dra sina slutsatser i ett fullständigt vakuum” (ICG 2008a, s. 10, egen översättning).

Sammantaget kan vi konstatera att det fanns gott om strukturella brister i den georgiska organisationen som kan ha lett till den typ av konsensusökande som karakteriserar groupthink-syndromet. Den typ av informellt medlemskap som präglar Saakasjvilis inre krets borde rimligtvis ha gjort medlemmarna mer benägna att söka samtycke då deras plats i gruppen stipuleras av relationen med övriga gruppmedlemmar snarare än deras faktiska position i regeringen. Samtidigt verkar Georgiens revolutionära ledarskap ha präglats av avsaknaden av såväl bestämda procedurer gällande beslutsfattningsprocessens utformning som en tradition av opartiskt ledarskap. Den lilla, väl sammanhållna och i hög grad homogena gruppen beslutsfattare verkar dessutom ha haft litet intresse för informationskällor utanför den egna gemenskapen.

4.2 Feluppfattningar av USA:s intentioner

För att kunna förklara georgiernas beslut att använda militärt våld mot Sydossetien måste vi först förstå Georgiens relation med USA och de georgiska beslutsfattarnas uppfattning av Washingtons intentioner. Den georgiska revolutionen inträffade i ett utsatt läge för USA och landets president George W. Bush vars internationella anseende nådde nya bottennivåer i takt med att USA:s krig och efterföljande statsbyggnadsprojekt i Irak och Afghanistan ådrog sig alltmer internationell och inhemsk kritik. Rosenrevolutionen utgjorde ett värdefullt exempel på en plötslig demokratisk transformation för Bushadministrationen och Saakasjvili blev snabbt omslagspojke för USA:s ”frihetsagenda”. Starka band utvecklades mellan Saakasjvilis regering och USA, som snabbt riktade om sitt stöd från utvecklingen av demokratiska institutioner i Georgien och det georgiska civilsamhället till att istället direkt stödja den georgiska regeringen, och amerikanska militära och politiska rådgivare och amerikanskt bistånd flödade in i landet (Cooley & Mitchell 2009, s. 29).

I slutet av februari 2004 besökte Saakasjvili Washington och fick ett oerhört vänskapligt välkomnande. Bush sade om den georgiske presidenten: ”Jag är imponerad av den här ledaren. Jag är imponerad av hans vision, jag är imponerad

av hans mod. Jag blir uppmuntrad över att vi har en så stark vän, en vän som vi delar värden med” (de Waal 2010, s. 197, egen översättning). Under ett statsbesök i Georgien 2005 återupprepade Bush sitt stöd till Saakasjvilis regering och tackade georgierna för deras truppbidrag till de amerikanska insatserna i Irak och Afghanistan; som mest var Georgien med en tvåtusen man stark trupp den tredje största truppbidragaren i Irak. Den amerikanske presidenten kallade landet en ”frihetens fyrbåk” och påminde georgierna om att den väg mot frihet de tagit inte var enkel, men försäkrade dem att de inte skulle färdas ensamma (ibid., s. 203, 223). Relationen mellan de båda länderna tog en alltmer personlig och informell karaktär och flera framstående amerikanska politiska figurer hade nära informella kontakter med Saakasjvili och andra inom den georgiska politiska eliten, bland andra Richard Holbrooke, Joe Biden, John McCain och George Soros (ibid., s. 197; Asmus 2010, s. 58).

Rosenrevolutionen sades ha omformat Georgien till en demokrati inom loppet av några veckor, men i själva verket var Saakasjvilis Georgien inte mycket mer demokratiskt än Sjevardnadzes (Cooley & Mitchell 2009, s. 29). Den nya regeringen fokuserade på statsbyggande snarare än demokratifrämjande åtgärder: den centraliserade makt till presidenten, kringskar de relativt fria medierna och det öppna civilsamhället och slog ned mot oppositionella politiska krafter. Den georgiska staten i sin helhet fungerande bättre än under Sjevardnadze med kraftigt reducerad korrupktion, effektivare skatteinhämtning och stark ekonomisk tillväxt, men rosenrevolutionens löften om ett mer demokratiskt samhälle förblev uppfyllda. Trots detta erhöll Saakasjvili nästan ovillkorligt stöd från USA (Mitchell 2009, s. 172). Inte ens när den georgiska regeringen i november 2007 våldsamt slog ned fredliga demonstrationer på Tbilisis gator och fängslade flera oppositionsledare uttalades någon kritik från Georgiens allierade (ICG 2007, s. 4).

Lika okritiskt som landet stöttade det georgiska statsbyggnadsprojektet stödde USA också Saakasjvilis mål att återupprätta Georgiens territoriella integritet. För de georgiska beslutsfattarna var inlemmandet av Sydossetien och Abchazien inte bara nödvändiga utan rent avgörande åtgärder för att Georgien skulle kunna bli en fungerande stat. Georgiens ställning i frågan blev i förlängningen också amerikansk policy (Cooley & Mitchell 2009, s. 32). Västerländska tjänstemän och politiker var medvetna om de enorma svårigheter som uppgiften att ena Georgien innefattade, men levererade endast den enkla delen av budskapet: att de stödde Georgiens territoriella integritet (de Waal 2010, s. 223). Georgiens strävan att bli medlem i Natogemenskapen fick dessutom starkt stöd av Bushadministrationen. Vid Natoländernas toppmöte i Bukarest i början av april 2008 var USA starkt drivande i att Georgien skulle upptas i alliansens mekanism för att förbereda nya medlemmar, Membership Action Plan (MAP). Flera europeiska ledare var dock skeptiska till att ge landet MAP-status, i synnerhet Tysklands förbundskansler Angela Merkel som hänvisade till Georgiens svaga demokratiska meriter. Mötet avslutades efter hetsig debatt med att Nato lovade att Georgien och även Ukraina skulle bli medlemmar i framtiden, men att de båda länderna i nuläget inte skulle beviljas MAP-status (Bowker 2011, s. 206). Trots de västeuropeiska Natomedlemmarnas tveksamheter gällande utvecklingen i Georgien var USA fortfarande otvetydigt i sitt stöd till Saakasjvili (Cooley & Mitchell 2009, s. 31).

USA:s starka engagemang i Georgien och nästintill ovillkorliga stöd till dess regering skapade en stark övertygelse bland de georgiska beslutsfattarna att USA stod bakom deras önskan att ena landet och att amerikanerna skulle bistå dem i en konfrontation med Ryssland. Efter kriget berättade Saakasjvilis tidigare försvarsminister Irakli Okruasjvili att de båda redan 2005 gjort upp planer över hur de skulle erövra både Sydossetien och Abchazien:

Den ursprungliga planen föreskrev en tvåfrontsoperation i Sydossetien med målet att erövra Tschinvali, Roki-tunneln och [staden] Java. Saakasjvilis offensiv ämnade endast erövra Tschinvali, *eftersom han trodde att USA skulle blockera en rysk reaktion genom diplomatiska kanaler* (Rohan 2008, egen översättning/kursivering).

Denna uppfattning att USA med diplomatiska medel skulle avskräcka Ryssland från att inleda ett motangrepp var också utbredd bland övriga georgiska beslutsfattare (Mouritzen & Wivel 2012, s. 74), och enligt Georgiens tidigare ambassadör till Moskva Erosi Kitsmarisjvili var de georgiska beslutsfattarna under föreställningen att de under våren 2008 fått grönt ljus från USA att inleda en offensiv mot Sydossetien (Vartanyan & Barry 2008). USA hade dock med största tydlighet försökt förklara för georgierna att så inte var fallet; USA skulle inte stödja Georgien om landet konfronterade Ryssland och önskade inte se en militär lösning på konflikten. USA:s assisterande utrikesminister Daniel Fried vittnade följande i ett kongressförhör i september 2008:

Vi hade varnat georgierna för att använda våld flera gånger under de föregående dagarna och veckorna, och den 7 augusti avrådde vi dem upprepade gånger från att ta ett sådant steg. Vi underströk att användandet av militärt våld, även om det provocerats fram, skulle leda till katastrof. Vi var tydliga i att framföra detta budskap, inte diskreta. Vårt budskap var tydligt (Blank 2009a, s. 435, egen översättning).

Men medan amerikanska politiker och tjänstemän konsekvent uttalade varningar privat var deras offentliga försäkringar till Georgiens territoriella integritet och landets regering väldigt långtgående. Vid ett besök i Tbilisi i juli 2008 återupprepade USA:s utrikesminister Condoleezza Rice det amerikanska budskapet vid ett privat möte med de georgiska beslutsfattarna – ”om ni angriper ryska stridskrafter kommer ni att förlora” – men underströk vid en efterföljande presskonferens USA:s förpliktelser gentemot Georgien: ”Vi tar väldigt allvarligt på vårt åtagande att hjälpa våra allierade försvara sig; det får inte råda några tvivel om detta” (Percy 2012, egen översättning).

Det är lätt att föreställa sig att Georgiens unga och oerfarna regim kan ha haft stora svårigheter i att urskilja vilka försäkringar som faktiskt gällde. Å ena sidan fick de privat motta starka varningar under våren och hösten, men å andra sidan hade Bushadministrationen visat sig fast besluten att stå bakom sin allierades strävan efter territoriell integritet och Natomedlemskap och hade – trots dess tydliga ickedemokratiska tendenser – aldrig riktat någon officiell kritik mot

Saakasjvilis regering. Konfronterade med två olika budskap från Washington valde de georgiska beslutsfattarna att lägga mer vikt vid de uttalanden som stämde in på deras redan existerande uppfattning av relationen mellan deras eget land och USA. De amerikanska varningarna sorterades helt enkelt bort i de georgiska beslutsfattarnas strävan efter kognitiv konsistens. Den typ av överväldigande motstridiga budskap som hade krävts för att georgiernas felaktiga övertygelser om USA:s intentioner skulle ruckas var inte möjlig på grund av Bushadministrationens motstridiga budskap samt de många inofficiella kommunikationskanalerna mellan Washington och Tbilisi. De otaliga aktiva och tidigare regeringstjänstemän, lobbyister och andra georgienvänner som var i nära kontakt med den georgiska ledningen förmedlade med stor sannolikhet en helt annan bild än den Saakasjvili och andra beslutsfattare mottog från officiella amerikanska källor (Cooley & Mitchell 2009, s. 35; Bowker 2011, s. 205).

Utöver USA:s starka engagemang i Georgien var också de georgiska beslutsfattarnas uppfattning att de förkroppsligade de västerländska värdena avgörande för hur de uppfattade relationen mellan Georgien och väst. Grundmurade i den georgiska självbilden var – och är fortfarande – principerna att Georgien är en del av Europa och västvärlden, och att landet utgör den yttersta utposten mellan det demokratiska väst och det auktoritära Ryssland och den muslimska världen (Gvalia et al. 2011, s. 37-38; Jones 2003, s. 90-91). Den 15 augusti 2008 skrev Saakasjvili i *The Guardian*:

Rysslands invasion av Georgien slår mot hjärtat av de västerländska värdena [...] Om det internationella samfundet tillåter Ryssland att krossa vår demokratiska, självständiga stat ger det vitt kort till auktoritära stater överallt. Ryssland försöker inte bara förgöra ett land, utan en idé (egen översättning).

Bushadministrationens betoning på de västerländska och demokratiska värdena ledde sannolikt till att de georgiska beslutsfattarna upplevde att de förkroppsligade de västerländska värdena till den grad att USA inte skulle kunna överge Georgien även om landet hamnade i direkt konflikt med Ryssland. Att överge Georgien vore att överge de värden USA representerade och försökte främja i resten av världen, vilket i georgiska ögon var en omöjlighet.

Exakt hur övertygade de georgiska beslutsfattarna var om att de inte var helt utelämnade åt ryssarna illustreras av deras beteende i förhandlingarna om vapenstillestånd en knapp vecka efter krigsutbrottet (Asmus 2010, s. 189-208). Den 12 augusti reste Frankrikes president Sarkozy i egenskap av ordförande för EU till Moskva för att förhandla om vapenvila mellan Ryssland och Georgien. En fransk-finsk grupp OSSE-tjänstemän hade tillsammans med Georgiens utrikesminister Tqesjelasjvili formulerat ett utkast till fördraget, men när Sarkozy presenterade avtalet för Medvedev gjorde ryssarna flera ändringar; bland annat tillkom två paragrafer: de ryska trupperna skulle tillfälligt få upprätta säkerhetszoner kring Sydossetien och Abchazien och territoriernas framtida status skulle bli föremål för internationell debatt. Sarkozy, som insåg det kritiska läge Georgien befann sig i och inte var under några illusioner om vem som startat

kriget, accepterade det reviderade fördraget och reste till Tbilisi för att få det undertecknat av Saakasjvili.

I den georgiska huvudstaden möttes de ryska ändringarna dock av vrede och förskräckelse. Saakasjvili och de georgiska beslutsfattarna vägrade att godta texten; omnämningen av Sydossetien och Abchaziens ”framtida status” var i deras ögon fullständigt oacceptabel. Om de skulle välja att skriva under fördraget skulle det vara första gången de godkände ett dokument som överhuvudtaget ifrågasatte Georgiens territoriella integritet. Sarkozy blev allt mer frustrerad och frågade georgierna, halvt skrikande: ”Var är Bush? Var är amerikanerna? De kommer inte att rädda er. Inga européer kommer heller. Ni är ensamma. Om ni inte skriver under kommer ryska stridsvagnar snart vara här” (ibid., s. 206, egen översättning). Georgierna lät sig dock inte övertygas, först när Medvedev gått med på att stryka ordet ”status” ur meningen om Sydossetien och Abchaziens framtid accepterade Saakasjvili fördraget, men gav det inte sin underskrift förrän USA:s utrikesminister Rice anlände till Tbilisi den 15 augusti och underströk Sarkozys uppfattning: georgierna kunde inte hoppas på ett bättre avtal.

Det framstår tydligt att georgierna i motsats till Sarkozy inte såg situationen för vad den faktiskt var. Deras militära förmåga var nästintill ointetgjord, ryska stridsvagnar stod mindre än två timmar från Tbilisi och ingen skulle komma till deras räddning. Krasst uttryckt stod Saakasjvilis val den 12 augusti mellan att acceptera vapenvilan eller vänta på att bli avsatt av ryssarna. Hans ovillighet att godta Medvedevs villkor visar dock tydligt att detta i georgiska ögon var en konflikt, inte mellan Ryssland och Georgien, utan mellan Ryssland och väst, eller – åtminstone – mellan å ena sidan Ryssland och å andra sidan Georgien och USA. Till och med i Saakasjvilis värsta tänkbara scenario skulle den amerikanska närvaron vara så betydande att ett ryskt ingripande på sin höjd skulle kunna återupprätta status quo ante den 7 augusti i Sydossetien (Bowker 2011, s. 207). Att Georgien skulle vara helt utelämnat åt sitt eget öde stred emot de georgiska beslutsfattarnas mest grundläggande uppfattning av situationen.

4.3 Feluppfattningar av Rysslands intentioner

När Saakasjvili och ENR först kom till makten efter rosenrevolutionen fanns en stämning av optimism om att relationerna mellan Ryssland och Georgien var på väg att förbättras. Rysslands president Vladimir Putin uttryckte en förhoppning om att den vänskapliga traditionen de båda länderna emellan skulle återupprättas och Saakasjvili sade under sin första presskonferens efter revolutionen att ”[Georgiens] huvudsakliga strategiska prioritet är att skapa normala relationer med alla länder och först och främst med Ryssland” (de Waal 2010, s. 197, egen översättning). De båda presidenterna möttes för första gången i Moskva i februari 2004 och enligt Georgiens dåvarande utrikesminister Tedo Dzjaparidze blev Saakasjvili väldigt imponerad av Putin och lämnade mötet med stor optimism. Den ryske presidenten gjorde klart för Saakasjvili att han var beredd att göra upp om Sydossetien och tillåta att regionen integrerades som en autonom del av

Georgien, men att han inte skulle vara lika flexibel när det kom till Abchazien. Den nya ryska välviljan mot Georgien kom till uttryck då Ryssland i maj 2004 accepterade avsättandet av landets långvariga skyddsling tillika den semiautonoma regionen Adzjariens diktator Aslan Abasjidze och tillät området återintegreras i Georgien. Saakasjvili reagerade genom att säga att Putin – till skillnad från andra politiker – ”aldrig glömmer sina löften” (ibid., s. 197-199, egen översättning).

Georgiska förhoppningar att landets seger i Adzjarien skulle återupprepas i Sydossetien och Abchazien grusades dock snabbt. Adzjarien skiljer sig från Sydossetien och Abchazien i det att regionen gränsar mot Turkiet och inte mot Ryssland, och att adzjarer i motsats till osseter och abchazier är etniska georgier; att integrera de två nordliga regionerna skulle utgöra en betydligt större utmaning för georgierna (Mitchell 2009, s. 177-178). Det existerar dock stora skillnader också mellan Sydossetien och Abchazien. Abchazien är både större, rikare på resurser och mer strategiskt beläget vid Svarta havets östra kust än det lilla landlåsta territorium som utgör Sydossetien (de Waal 2010, s. 199). Under sovjettiden fungerade Abchazien dessutom som ett rekreationsresmål för officerare inom Röda armén och KGB som utvecklade starka känslomässiga band till regionen såväl som politiska band till det abchaziska ledarskapet (Goltz 2009, s. 22). När Saakasjvili tillträdde presidentämbetet var Sydossetien på många sätt fortfarande en del av Georgien, något som inte kunde sägas om Abchazien. Trots de etniska konflikterna under 1990-talet levde mestadelen av den georgiska befolkningen i Sydossetien kvar i regionen; georgiska och ossetiska byar låg ordnade som ett lapptäcke och många boende i Sydossetien hade både ryska och georgiska pass (de Waal 2010, s. 199-201). Abchazien däremot var mer isolerat och hade inte samma band till Georgien som Sydossetien (Asmus 2010, s. 85). De abchaziska separatisternas etniska rensning av georgier under 1993 hade resulterat i att befolkningen i regionen mer än halverats; omkring 250 000 etniska georgier hade tvingats fly österut, och 2005 bodde nästan samtliga dessa internflyktingar från kriget i Abchazien kvar i Georgien (ICG 2006, s. 23).

Dessa faktorer skapade en klar skillnad i de georgiska ledarnas attityder gällande problematiken i de båda regionerna. Uppfattningen att den sydossetiska konflikten var för konstlad och de ryska intressena i provinsen för små för att Ryssland skulle göra några större uppoffringar för att bevara status quo var utbredd i Tbilisi (Asmus 2010, s. 84). ”Vi förberedde oss inte på denna typ av eventualitet”, erkände Georgiens biträdande försvarsminister Batu Kutelia två veckor efter att kriget bröt ut, och tillade att han ”inte trodde det var möjligt att en medlem av FN:s säkerhetsråd och OSSE skulle reagera [såsom Ryssland gjorde]” (Cienski 2008, egen översättning). Denna uppfattning av Rysslands intentioner kan ha sitt ursprung i Saakasjvilis första möte med Putin och förstärkts av georgiskt önsketänkande. I Saakasjvilis ögon skulle Moskva aldrig gå i krig enbart för Sydossetien (Asmus 2010, s. 24), och denna åsikt upprepades av flera personer inom och i nära kontakt med det georgiska ledarskapet (de Waal 2010, s. 220).

Ändå fanns det flera starka signaler på att Ryssland inte skulle låta varken Sydossetien eller Abchazien inordnas under Tbilisis styre. Med början 2002 hade Moskva intensifierat utdelningen av ryska pass till sydosseter och abchazier och

på så sätt skapat en artificiell diaspora som man gång och igen sade sig vara skyldig att skydda (Asmus 2010, s. 73). Den 25 april 2008 återupprepade det ryska utrikesministeriets särskilda sändebud till Oberoende staters samväldie (OSS) Valerij Kenjaikin denna förpliktelse att försvara ryska medborgare i Sydossetien och Abchazien:

[Vi] gör allt för att undvika ett militärt scenario. Men om krig bryter ut, måste vi skydda våra landsmän även med militära medel. Det får inte finnas några tvivel om att vi kommer använda alla medel för detta ändamål (Shchedrov 2008, egen översättning).

Natos löfte om framtida medlemskap för Georgien och Ukraina vid Bukarestmötet den 5 april 2008 väckte oerhört starka reaktioner i Moskva. Putin hade tidigare gjort klart att Natos expansionsplaner österut utgjorde ett direkt hot mot Rysslands säkerhet (ICG 2008a, s. 13), och efter Bukarestmötet lät Moskva meddela att Ryssland skulle använda alla nödvändiga medel för att förhindra att Georgien blev medlem i Nato (Illarionov 2009, s. 68). Då Natos stadgar inte accepterar nya medlemmar med olösta territoriella eller etniska dispyter innebar ”nödvändiga medel” en intensifiering av det ryska stödet till Sydossetien och Abchazien, och – som en potentiell sista utväg – ett erkännande av de båda regionerna. Den 16 april beordrade Putin den ryska regeringen att upprätta diplomatiska relationer med regeringarna i Tschinvali och den abchaziska huvudstaden Suchumi liknande de som existerar mellan Moskva och de federala regionerna innanför Rysslands gränser. Under våren och sommaren ökade den ryska militära närvaron i Abchazien och i april och maj sköt ryska jaktflygplan och abchaziska styrkor ned sex georgiska drönare över regionen. Ryssland utökade också antalet fredsbevarande soldater i Sydossetien och Abchazien utan godkännande av kontrollorganet JCC (ibid., s. 69-71). I juli deltog över 8 000 ryska trupper i en årlig militärövning i Nordkaukasus, precis på andra sidan gränsen från Sydossetien och Abchazien. Övningen simulerade två möjliga scenarier: ett georgiskt anfall mot Sydossetien och ett mot Abchazien, och var menad att avskräcka Georgien från just sådana militära insatser (IISS 2008).

De ryska varningarna var allt annat än otydliga: så länge Georgien aspirerade på att bli medlem i Nato skulle Ryssland inte sky några medel för att använda de abchaziska och sydossetiska konflikterna i syfte att utöva sitt inflytande över landet. Trots detta misstolkade de georgiska beslutsfattarna Moskvans intentioner till den grad att de överhuvudtaget inte gjorde upp några planer över hur Georgien skulle försvara sig i händelse av ett ryskt motangrepp (Felgenhauer 2009, s. 175). De georgiska styrkorna var heller inte förberedda att möta en konventionell fiende. Efter kriget vittnade försvarsministern Davit Kezerasjvili att Georgiens armé inte var ”beredd på konventionell krigföring, då den tränats huvudsakligen i småskaliga militära operationer och antiterroristinsatser” (ibid., s. 164-165, egen översättning). Detta utgjorde dock inget problem för Saakasjvili och andra inom hans inre krets; fienden de förväntade sig möta i Sydossetien var irreguljära ossetiska förband, inte reguljära ryska trupper. De georgiska beslutsfattarna tolkade det faktum att den ryska upptrappningen var fokuserad huvudsakligen till

Abchazien utifrån sin redan existerande uppfattning att Sydossetien var av litet intresse för Ryssland, och nedvärderade konsekvent risken för ett ryskt ingripande i Sydossetien. Sannolikt stärktes den roll denna felaktiga övertygelse spelade för de georgiska beslutsfattarna av att det på grund av den illa fungerande underrättelseverksamheten rådde ständig brist på information om ryska aktiviteter i Kaukasus i Tbilisi (Lefebvre & McDermott 2009, s. 9-10). Detta eftersom beslutsfattare i brist på information istället använder sina övertygelser för att tolka sin omgivning. Den georgiska bristen på underrättelser förstärktes även av att USA 2008 hade riktat om sina spaningssatelliter bort från Kaukasus och fokuserade huvuddelen av sina underrättelseresurser på andra prioriteter i området såsom Irak, Afghanistan och Pakistan (Blank 2009b, s. 119).

Det georgiska beslutet att ta kontroll över Sydossetien genom ett blixtanfall kan också härledas till användandet av analogier av Saakasjvili och de övriga georgiska beslutsfattarna. Samma kväll som Bukarestmötet avslutades åt Saakasjvili middag med Sveriges utrikesminister Carl Bildt i Tbilisi. Saakasjvili var bestört över Natos beslut att inte ge Georgien MAP-status och det svaga stöd Georgien fått från de europeiska stormakterna; Bildt påminde honom om att Merkels huvudsakliga invändning var den demokratiska utvecklingen i Georgien, men Saakasjvili var övertygad om att Rysslands grepp om Sydossetien och Abchazien var den verkliga anledningen till den tyska skepticismen. Under middagen berättade han för Bildt att den kroatiska presidenten Stjepan Mesić påpekat att Georgien kanske borde se närmare på det kroatiska exemplet Operation Storm. Under det kroatiska självständighetskriget genomförde kroatiska styrkor 1995 en storskalig invasion av Serbiska republiken Krajina som brutit sig loss från Kroatien 1991. Serbiens president Slobodan Milošević valde att inte undsätta sina landsmän och kroaterna återtog separatisternas territorium inom loppet av ett par dagar. Nato protesterade vid tidpunkten för operationen men insåg snart att Kroatiens aktion förbättrat snarare än försämrat möjligheterna till en lösning av konflikten. Inom kort hade kritiken glömts bort och 2002 berättigades Kroatien MAP-status och fick under Bukarestmötet en officiell inbjudan att gå med i Nato. Bildt försökte få Saakasjvili att inse att en militär lösning på Georgiens situation inte var möjlig, men när han lämnade middagen var han fortfarande oroad över att han inte lyckats övertyga honom (Asmus 2010, s. 141-143). Faktum är att georgierna redan 2005 använde Operation Storm som förebild för att dra upp planer över hur de skulle kunna återta Sydossetien och Abchazien genom överraskande anfall (ibid., s. 79); denna analogi verkar ha varit djupt förankrad inom det georgiska ledarskapet.

Vid en första anblick kan Kroatiens situation 1995 och det läge de georgiska beslutsfattarna fann sig i under våren 2008 synas analoga, men Saakasjvilis jämförelse med Operation Storm visar dock på en väldigt svag förståelse för den situation Georgien faktiskt befann sig i. Serbiens engagemang i Serbiska republiken Krajina var långt ifrån lika starkt som Rysslands i Sydossetien och Abchazien, och även om Kroatien befann sig i ett negativt styrkeförhållande gentemot Serbien var detta ingenting emot den enorma skillnaden mellan Rysslands och Georgiens militära kapacitet. Det är oklart om Saakasjvili fortfarande i augusti såg de båda situationerna som analoga, men faktum kvarstår

att han förväntade sig ett resultat motsvarande det Operation Storm gav genom en nästan identisk insats.

4.4 Övertro, stereotyper och tryck mot enhällighet

Vi har nu identifierat att de georgiska beslutsfattarna hade en väldigt trångsynt inställning till information som motsade deras redan existerande uppfattning av Rysslands och USA:s intentioner och rationaliserade bort denna i sin strävan efter kognitiv konsistens och/eller för att inte ifrågasätta gruppens konsensus.

De georgiska beslutsfattarna verkar även ha haft en överdriven tilltro till sin egen förmåga. Deras snabba framgångar med att stärka den georgiska staten, liberalisera ekonomin, bygga upp försvarsmakten och återintegrera Adzjarien skapade en känsla av ofelbarhet och osårbarhet hos Saakasjvili och hans inre krets (Bruckner 2009, s. 178). Amerikanska tjänstemän som avrådde georgierna från att använda våld mot Sydossetien och Abchazien och förklarade för dem att de inte skulle ha en chans mot ryssarna möttes ofta av repliken att de kanske skulle klara sig bättre i en militär konfrontation än vad amerikanerna trodde (Asmus 2010, s. 151). Både i privata och offentliga samtal talade Saakasjvili om hur regimen i Tschinvali var som ”en lös tand redo att dras ut”, hur han planerade att göra Suchumi till Georgiens huvudstad och hur internflyktingarna från kriget på 1990-talet snart skulle kunna återvända till sina hem och satte upp väldigt optimistiska tidsramar; konflikterna skulle lösas under hans första mandatperiod, det vill säga innan januari 2009 (de Waal 2010, s. 207-209).

Också flera medlemmar av Saakasjvilis inre krets verkar ha haft en klar övertro på sin egen förmåga. En av presidentens närmast förtrogna, parlamentsledamoten Givi Targamadze, sade i en intervju den 17 mars 2008 att regeringen arbetade aktivt för att så fort som möjligt återupprätta Georgiens territoriella integritet genom diplomatiska medel, men – om dessa inte var tillräckliga – skulle klara av uppgiften med hjälp av landets väpnade styrkor (*Civil Georgia* 2008). Efter kriget redogjorde Nino Burdzjanadze, en av rosenrevolutionens förgrundsfigurer och tidigare talman i det georgiska parlamentet, för hur hon i ett telefonsamtal kvällen den 7 augusti varnade Saakasjvili att beslutet att anfälla Tschinvali kunde få katastrofala konsekvenser. Enligt Burdzjanadze fick presidenten orimliga råd från medlemmarna av hans inre krets, som försökte övertyga honom om att ryssarna inte skulle ingripa och att om de ändå blandade sig i konflikten skulle förlora (Chigoev 2009). Dessa föreställningar var dock – som tidigare konstaterats – också tydligt förankrade i Saakasjvili själv. Kort efter kriget sade han att

Varken Bush, Sarkozy, Merkel eller någon annan i hela världen hade kunnat stoppa Vladimir Putin om han inte varit övertygad om att han skulle möta ursinnigt motstånd från den georgiska armén om han försökte avancera mot den georgiska huvudstaden eller avsätta den georgiska regeringen. Jag vill

påminna de som säger att Georgien blivit besekrat [...] inget sådant har inträffat (Mitchell 2009, s. 181, egen översättning).

Samtidigt som Saakasjvili sannolikt hade en överdriven tilltro till sina egna styrkor hade han också underskattat Rysslands militära förmåga. Vid ett möte i Washington i mars 2008 sade Saakasjvili om de ryska styrkorna: ”Deras armé i Kaukasus är för svag för att ens stabilisera situationen på deras eget territorium. Jag tror inte att de är redo att ge sig ut på några äventyrligheter i ett främmande land. Jag hoppas de inser detta” (Mouritzen & Wivel 2012, s. 71, egen översättning).

Till viss del hade de georgiska beslutsfattarna även en stereotyp bild av sina motståndare. Djupt inbäddad i deras syn på världen var uppfattningen att Ryssland utgjorde en motsats till allt positivt de såg i väst. Medan de i väst såg frihet, utveckling och modernitet såg de Ryssland som bakåtsträvande, korrupt och efterblivet; en auktoritär stat som ”försökte återupprätta Sovjetunionen” och skulle föra tillbaka den georgiska staten till det icke-fungerande skick den befunnit sig i under 1990-talet (Gvalia et al. 2011, s. 43; Blank 2009a, s. 442). Denna föreställning av Ryssland som odugligt och efterblivet underströks av att Georgien genom USA och Israel fick tillgång till avancerade vapensystem som ännu var otillgängliga för ryssarna (Larsson et al. 2008, s. 39). Även de facto-ledarna i Sydossetien och Abchazien framställdes i stereotypa termer som ”banditer”, ”illegala gäng” och ”hyenor som forskansat sig i regeringsbyggnader” (ICG 2008a, s. 22). De georgiska beslutsfattarnas stereotypa syn på sina motståndare speglar också deras uppfattning av sin egen moraliska oantastlighet. Trots att dessa värderingar inte kom till särskilt stort uttryck i det georgiska samhället upplevde beslutsfattarna att de representerade alltigenom goda västerländska värden såsom frihet, demokrati och rättvisa. Den starka dikotomi som Saakasjvili och hans rådgivare konstruerade genom att se sig själva som moraliskt rättfärdiga och samtidigt betrakta sina motståndare genom starkt negativa stereotyper möjliggjorde sannolikt deras beslut att använda militärt våld i Sydossetien, samtidigt som den utplånade eventuella moraliska motsättningar mellan medlemmarna inom gruppen.

Den bristfälliga insynen i det georgiska beslutsrummet och dynamiken mellan Saakasjvili och medlemmarna i hans inre krets gör det nästan omöjligt att fastställa huruvida det förekommit ett tryck mot samstämmighet i beslutsgruppen under perioden fram till den 7 augusti. Vad vi dock kan säga är att det i det georgiska politiska systemet som helhet verkar ha funnits en sådan benägenhet att tysta ned oliktankare och avvikande åsikter. Det finns än idag en förbryllande stark enighet kring den uppenbart fabricerade officiella redogörelsen för kriget bland georgiska politiker och tjänstemän – oavsett partitillhörighet – och de som ifrågasätter regeringen ses som ignoranta, fientliga eller både och (Bruckner 2009, s. 178). Vid en kommissionsutfrågning i det georgiska parlamentet i november 2008 sade Georgiens tidigare ambassadör till Moskva Erosi Kitsmarisjvili bland annat att det var Georgien och inte Ryssland som beslutat att starta kriget i Sydossetien. Kitsmarisjvilis vittnesmål väckte starka känslor och överröstades av upprörda tillrop innan parlamentsledamoten Targamadze kastade en penna mot

den före detta ambassadören och gjorde ett utfall mot honom, varpå förhöret fick avbrytas. Efteråt lät kommissionens ordförande Paata Davitaia meddela att han skulle väcka åtal mot Kitsmarisjvili för ”yrkesmässig försumlighet”, och biträdande utrikesministern Giga Bokeria kallade anklagelserna ”en oansvarig och skamlös fabrikation” (Vartanyan & Barry 2008). Om Bokeria och Targamadze – båda medlemmar av Saakasjvilis inre krets – var beredda att anklaga och gå till fysiskt angrepp mot Kitsmarisjvili på grund av att han motsade den generella uppfattningen bland georgierna – att Georgien var offer och inte förövare – vore det inte orimligt att anta att de också på mer subtila sätt kan ha pressat varandra och andra beslutsfattare att undertrycka tvivel och censurera avvikande information och åsikter under perioden innan den 7 augusti 2008. Några säkra svar om detta kommer vi dock inte kunna ge innan mer information blir tillgänglig.

5 Slutsats

”Varför så många felberäkningar?” frågar sig Irving Janis i inledningen till andraupplagan av sin inflytelserika bok *Victims of Groupthink*. Varför misslyckas utrikespolitiska beslutsfattare gång och igen med att framgångsrikt bedöma andras intentioner, uppskatta sin egen förmåga och se verkligheten för vad den faktiskt är? Den georgiska beslutsfattningsprocess som ledde fram till kriget med Ryssland i augusti 2008 belyser att människor i motsats till vad den rationella modellen menar i grunden inte är kapabla till den typ av holistisk informationshantering och opartisk riskbedömning som vanligtvis förväntas av politiska beslutsfattare. Saakasjvili och hans närmaste rådgivare men också en mängd andra inom den georgiska regeringen hade en förvrängd bild av verkligheten som visade sig katastrofal för deras förmåga att fatta framgångsrika utrikespolitiska beslut. De georgiska beslutsfattarna hade en överdriven tilltro till USA:s vilja att, om än bara med diplomatiska medel, försvara Georgien i en konfrontation med Ryssland, de missförstod i grunden den betydelse Ryssland fäste vid frågan om Georgiens Natomedlemskap och hur långt ryssarna var redo att gå för att hålla Georgien splittrat och därmed utanför Nato och de underskattade Rysslands militära förmåga i Kaukasus samtidigt som de hade en överdriven tilltro till sina egna styrkor.

Men dessa falska övertygelser hade med stor sannolikhet inte fått lika stort inflytande över beslutsfattningsprocessen om det inte vore för den starka tendens till konsensusökande vi kunnat spåra. Vår begränsade insyn i den georgiska regeringens innersta besluts-krets gör det omöjligt att exakt redogöra för dynamiken mellan medlemmarna i denna grupp, men utifrån Janis operationaliseringsschema kan vi identifiera nästan samtliga underliggande strukturella fel och flera tydliga symptom på groupthink-syndromet. Det konsensusökande klimatet i Saakasjvilis inre krets tillät gruppmedlemmarnas felaktiga övertygelser att få inflytande över utformningen av Georgiens policy gentemot såväl Sydossetien och Abchazien som Ryssland: det gjorde medlemmarna mindre benägna att söka och värdesätta information som motsade deras existerande övertygelser och mer optimistiska i sina riskbedömningar, det orsakade dem att inte göra upp reservplaner eller arbeta utifrån realistiska värstafallscenarion och gjorde dem mindre villiga att ifrågasätta sig själva.

De georgiska beslutsfattarna handlade inte rationellt när de valde att anfälla Sydossetien, men de hade heller inte – som Medvedev föreslog – tappat förståndet. Utifrån deras egen förvrängda världsbild fattade de ett förnuftigt beslut. När ryska bomber började falla över Georgien och trupper i tiotusental marscherade över gränsen mellan Ryssland och Sydossetien samt Abchazien och vidare in i Georgien medan landets allierade tvekande såg på från sidlinjen drabbades georgierna dock av ett hastigt och våldsamt uppvaknande.

6 Referenser

- Allison, Graham – Zelikow, Philip; 1999 (1971). *Essence of Decision: Explaining the Cuban Missile Crisis*, 2:a upplagan. New York, Longman.
- Asmus, Ronald D.; 2010. *A Little War That Shook the World: Georgia, Russia, and the Future of the West*. New York, Palgrave Macmillan.
- Blank, Stephen; 2009a. "America and the Russo-Georgian War", s. 425-451 i *Small Wars & Insurgencies*, vol. 20, nr. 2.
- Blank, Stephen; 2009b. "From Neglect to Duress: The West and the Georgian Crisis Before the 2008 War", s. 104-121 i Cornell, Svante E. – Starr, S. Frederick (red.): *The Guns of August: Russia's War in Georgia*. New York, M.E. Sharpe.
- Bowker, Mike; 2011. "The War in Georgia and the Western Response", s. 197-211 i *Central Asian Survey*, vol. 30, nr. 2.
- Bruckner, Till; 2009. "Decision-Making and Georgia's Perpetual Revolution: The Case of IDP Housing", s. 172-180 i *Caucasian Review of International Affairs*, vol. 3, nr. 2.
- Chigoev, Ruslan; 2009. "Georgian Leader Under Hail of Exposures", *Georgia Times*, 2009-08-06. Tillgänglig: <http://www.georgiatimes.info/en/analysis/18437.html>. Hämtad: 2012-05-02.
- Ciensi, Jan; 2008. "Tbilisi Admits Misjudging Russia", *Financial Times*, 2008-08-21.
- Civil Georgia*, 2008. "Senior MP Does Not Rule Out Use of Force to Restore Territorial Integrity", 2008-03-18. Tillgänglig: <http://www.civil.ge/eng/article.php?id=17380>. Hämtad: 2012-05-13.
- Cooley, Alexander – Mitchell, Lincoln A.; 2009. "No Way to Treat Our Friends: Recasting Recent U.S.-Georgian Relations", s. 27-41 i *The Washington Quarterly*, vol. 31, nr. 1.
- de Waal, Thomas; 2010. *The Caucasus: An Introduction*. New York, Oxford University Press.
- de Waal, Thomas; 2011. *Georgia's Choices: Charting a Future in Uncertain Times*. Washington D.C., Carnegie Endowment for International Peace.
- Felgenhauer, Pavel; 2009. "After August 7: The Escalation of the Russia-Georgia War", s. 162-180 i Cornell, Svante E. – Starr, S. Frederick (red.): *The Guns of August: Russia's War in Georgia*. New York, M.E. Sharpe.
- Goltz, Thomas; 2009. "The Paradox of Living in Paradise: Georgia's Descent Into Chaos", s. 10-27 i Cornell, Svante E. – Starr, S. Frederick (red.): *The Guns of August: Russia's War in Georgia*. New York, M.E. Sharpe.
- Gvalia, Giorgi – Lebanidze, Bidzina – Iashvili, Zurab; 2011. *Political Elites, Ideas and Foreign Policy: Explaining and Understanding the International*

- Behavior of Small States in the Former Soviet Union*. Tbilisi, Ilia State University Press.
- ICG: International Crisis Group, 2006. *Abkhazia Today*. Crisis Group Europe Report, nr. 176, 2006-11-15.
- ICG: International Crisis Group, 2007. *Georgia: Sliding Towards Authoritarianism?*. Crisis Group Europe Report, nr. 189, 2007-12-19.
- ICG: International Crisis Group, 2008a. *Georgia and Russia: Clashing Over Abkhazia*. Crisis Group Europe Report, nr. 193, 2008-06-05.
- ICG: International Crisis Group, 2008b. *Georgia: The Risks of Winter*. Crisis Group Europe Briefing, nr. 51, 2008-11-26.
- IISS: International Institute for Strategic Studies, 2008. *Russia's Rapid Reaction*. IISS Strategic Comments, vol. 14, nr. 7.
- Illarionov, Andrei; 2009. "The Russian Leadership's Preparation for War, 1999-2008", s. 49-84 i Cornell, Svante E. – Starr, S. Frederick (red.): *The Guns of August: Russia's War in Georgia*. New York, M.E. Sharpe.
- Janis, Irving L.; 1982 (1972). *Groupthink: Psychological Studies of Policy Decisions and Fiascoes*, 2:a upplagan. Boston, Houghton Mifflin.
- Jervis, Robert; 1976. *Perception and Misperception in International Politics*. New Jersey, Princeton University Press.
- Jones, Stephen; 2003. "The Role of Cultural Paradigms in Georgian Foreign Policy", s. 83-110 i *Journal of Communist Studies and Transition Politics*, vol. 19, nr. 3.
- Kagan, Robert; 2008. "Putin Makes His Move", *Washington Post*, 2008-08-11. Tillgänglig: <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2008/08/10/AR2008081001871.html>. Hämtad: 2012-04-10.
- Khong, Yuen Foong; 1992. *Analogies at War: Korea, Munich, Dien Bien Phu, and the Vietnam Decisions of 1965*. New Jersey, Princeton University Press.
- Larsson, Robert L. (red.); 2008. *Det kaukasiska lackmustestet: konsekvenser och lärdomar av det rysk-georgiska kriget i augusti 2008*. Rapport från Totalförsvarets forskningsinstitut, referensid: FOI-R-2563-SE.
- Lefebvre, Stéphane – McDermott, Roger N.; 2009. "Intelligence Aspects of the 2008 Conflict Between Russia and Georgia", s. 4-19 i *Journal of Slavic Military Studies*, vol. 22, nr. 1.
- May, Ernest R.; 1973. *"Lessons" of the Past: The Use and Misuse of History in American Foreign Policy*. New York, Oxford University Press.
- Mintz, Alex – De Rouen Jr., Karl; 2010. *Understanding Foreign Policy Decision Making*. New York, Cambridge University Press.
- Mitchell, Lincoln A.; 2009. "Compromising Democracy: State Building in Saakashvili's Georgia", s. 171-183 i *Central Asian Survey*, vol. 28, nr. 2.
- Mouritzen, Hans – Wivel, Anders; 2012. *Explaining Foreign Policy: International Diplomacy and the Russo-Georgian War*. London, Lynne Rienner.
- Percy, Norma (prod.); 2012. "Putin, Russia and the West: The War", *BBC Two*, 2012-02-02. London, British Broadcasting Corporation.

- Rohan, Brian; 2008. "Saakashvili 'Planned S. Ossetia Invasion': Ex-Minister", *Reuters*, 2008-09-14. Tillgänglig: <http://www.reuters.com/article/2008/09/14/us-georgia-russia-opposition-idUSLD12378020080914>. Hämtad: 2012-05-09.
- Saakashvili, Mikheil; 2008. "Moscow Can't Be Trusted", *The Guardian*, 2008-08-15. Tillgänglig: <http://www.guardian.co.uk/commentisfree/2008/aug/15/georgia.russia>. Hämtad: 2012-05-08.
- Schafer, Mark – Crichlow, Scott; 2002. "The Process-Outcome Connection in Foreign Policy Decision Making: A Quantitative Study Building on Groupthink", s. 45-68 i *International Studies Quarterly*, vol. 46, nr. 1.
- Shchedrov, Oleg; 2008. "Russia Threatens Georgia With Force Over Separatists", *Reuters*, 2008-04-25. Tillgänglig: <http://www.reuters.com/article/2008/04/25/us-russia-georgia-force-idUSL2592838620080425>. Hämtad: 2012-04-15.
- Stein, Janice Gross; 2008. "Foreign Policy Decision-Making: Rational, Psychological, and Neurological Models", s. 101-116 i Smith, Steve. – Hadfield, Amelia – Dunne, Tim (red.): *Foreign Policy: Theories, Actors, Cases*. New York, Oxford University Press.
- 't Hart, Paul; 1991. "Irving L. Janis' Victims of Groupthink", s. 247-278 i *Political Psychology*, vol. 12, nr. 2.
- Tagliavini, Heidi (red.); 2009. *Independent International Fact-Finding Mission on the Conflict in Georgia*. Rapport från EU-rådets oberoende utredning om konflikten i Georgien, vol. 1.
- Tetlock, Philip E. – Peterson, Randall S. – McGuire, Charles – Chang, Shi-jie – Feld, Peter; 1992. "Assessing Political Group Dynamics: A Test of the Groupthink Model", s. 403-425 i *Journal of Personality and Social Psychology*, vol. 63, nr. 3.
- The Economist*, 2010. "Georgia's Mental Revolution", 2010-08-19. Tillgänglig: <http://www.economist.com/node/16847798>. Hämtad: 2012-05-13.
- Vartanyan, Olesya – Barry, Ellen; 2008. "Ex-Diplomat Says Georgia Started War With Russia", *The New York Times*, 2008-11-25. Tillgänglig: <http://www.nytimes.com/2008/11/26/world/europe/26georgia.html>. Hämtad: 2012-05-09.
- Walt, Stephen M.; 1996. *Revolution and War*. New York, Cornell University Press.
- Wikileaks, 2011. "South Ossetia Sitrep 2: Georgia Claims to Control Much of South Ossetia, Fighting Continues", referensid: 08TBILISI1341, 2011-08-30. Tillgänglig: <http://www.wikileaks.ch/cable/2008/08/08TBILISI1341.html#>. Hämtad: 2012-05-05.